

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfint, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfint, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA CHIȘINĂU 30 mai 2018 leșire Nr. _____ " _____ " _____ 20 _____
--

*Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28;*

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Centru), vă expediază cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018, prin care Lungu Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 242 alin.(2) Codul Contravențional și sancționat cu amendă în mărime de 30 unități convenționale și 6 puncte de penalizare.

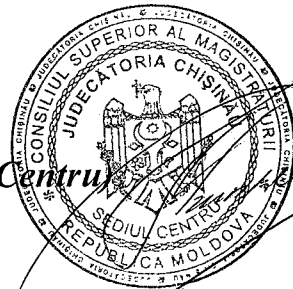
La necesitate se va expedia cauza contravențională în original.

Anexe:

- *Încheierea Judecătoriei Chișinău(sediul Centru) din data de 28 mai 2018 pe 6 file;*
- *Cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 3 file.*

Judecătorul

Judecătoriei Chișinău(sediul Centru)

Maria Frunze

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. <u>690</u>
<u>4</u> <u>06</u> <u>7</u> <u>20</u> <u>18</u>

ÎNCHEIERE

28 mai 2018

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

Președintele ședinței

Judecător

Grefier

Cu participarea:

Avocatului contravenientului -

Contravenientul -

Reprezentantul victimei SRL "Serj-Cafe" -

Agentul constatator -

Maria Frunze

Victoria Țîntari

Valentin Fediuc

Nicolae Lungu

Olga Leonova

Sergiu Cemurtan

Examinînd în ședință de judecată cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018, prin care Lungu Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 242 alin.(2) Codul Contravențional și sancționat cu amendă în mărime de 30 unități convenționale și 6 puncte de penalizare.

c o n s t a t ă :

Partea descriptivă:

1.La data de 30 ianuarie 2018, la Judecătoria Chișinău, sediul Centru a parvenit contestația depusă de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator, din cadrul Inspectoratului General al Poliției, Direcția de Poliție a mun.Chișinău, Sergiu Cemurtan din data de 09 ianuarie 2018 întocmit în baza art. 242 alin.(2) Cod Contravențional.

2.La data de 31 ianuarie 2018, prezenta cauză contravențională a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor ceea ce se confirmă prin fișa de repartizare anexată la materialele dosarului.

3.Prin încheierea din data de 01 februarie 2018, în acord cu prevederile art. 473 lit.b) Cod Contravențional al RM a fost fixat termenul pentru examinarea prezentei cauze penale.

Argumentele participanților la proces:

4.În ședința de judecată din data de 28 mai 2018 avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae a depus o cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” din articolul 242 aliniat 2 a Codului Contravențional al Republicii Moldova.

5.În motivarea cererii a indicat că pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Centru, sub președinția judecătorului M.Frunze se examinează cauza contravențională nr. 12-5r-6043-31012018, în privința cet.Lungu Nicolae, fiindu-i imputată comiterea contravenției prevăzute de art.242 al.2 al Codului Contravențional al Republicii Moldova (în continuare Cod Contravențional RM) - încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație

rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri. Cauza contravențională a fost dedusă judecării în urma contestației depuse de Lungu Nicolae asupra procesului-verbal cu privire la contravenție MAI03908613 din 09.01.2018, întocmit în privința sa de agentul constatator al SSIAAN al SSTCR al DP m.Chișinău S.Cemurtan, indicându-se fapta: cet.Lungu Nicolae deplasându-se cu spatele la volanul a/m de model Toyota Corolla cu n/î CHBH - 454 a tamponat panoul din sticlă care aparține SRL „Serj Cafe 74” pe care l-a deteriorat. Calificarea juridică a faptei contravenționale conform art.242 al.2 Cod Contravențional RM s-a întemeiat pe declarația pretinsei victime că deteriorarea bunului a fost considerabilă. Alte dovezi în susținerea calificativului de „deteriorare considerabilă” nu au fost administrate de agentul constatator și nici nu s-a făcut trimitere la norma care definește calificativul de „deteriorare considerabilă”. Astfel norma legală contestată a fost aplicată de agentul constatator și urmează a fi aplicată de instanța de judecată la examinarea în fond a cauzei în vederea stabilirii existenței culpei lui Lungu Nicolae în comiterea contravenției prevăzute de art.242 al.2 Cod Contravențional RM, cu decidera în privința aplicării sancțiunii.

5.1 Cum rezultă din norma legală citată, pentru ca să fie aplicabilă speței, urmează a fi dovedit caracterul considerabil al deteriorărilor cauzate bunurilor în urma accidentului rutier. În cazul necontestării deciziei agentului constatator, persoana rămîne trasă la răspundere contravențională conform normei nominalizate.

Expunerea pretinsei încălcări sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor aduse în sprijinul acestor afirmații:

5.2 Potrivit art.5 al.2 Cod Contravențional al Republicii Moldova interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise. Potrivit art.10 Cod Contravențional RM constituie contravenție fapta - acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracțiunea, săvîrșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Potrivit art.41 al.1 Cod Contravențional RM sancțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante.

5.3 Potrivit art.126 al.2 Cod Penal RM caracterul considerabil sau esențial al daunei se stabilește luîndu-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

5.4 Potrivit art.1 al. art.7 a Constituției Republicii Moldova (în continuare Constituția RM) Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică. Potrivit art.9 al.2 a Constituției RM proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului. Potrivit art.20 al.1 a Constituției RM orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Potrivit art.21 a Constituției RM orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Potrivit art.23 al.2 a Constituției RM statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. Potrivit art.54 al.3 a Constituției RM. prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

5.5 Prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.27 din 27.06.2017 la pct.96-98, 101, 102 s-a statuat: daunele în proporții mici. care determină atragerea la răspundere în temeiul Codului

contravențional (art.18). constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției nu depășesc 20% din *cuantumul salariului* mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei. Curtea constată că, potrivit prevederilor legale enunțate, daunele care se înscriu în limitele dintre daunele în proporții mici și daunele în proporții mari urmează a fi încadrate, după caz, ca fiind esențiale sau considerabile. În același timp. Curtea observă că legiuitorul a instituit la art. 126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între daune „considerabile” și daune „esențiale”, care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială. Prin urmare, ținând cont de faptul că sarcina de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei revine legiuitorului. Curtea consideră necesar să emită o Adresă către Parlament în vederea stabilirii în legea penală a unui prag valoric *al daunelor considerabile și esențiale* pentru excluderea estimărilor subiective. Totodată, până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile, mărirea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.

5.6 Consideră, că Hotărârea Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017 prin motivarea soluțiilor date, a oferit explicații cu privire la modul de determinare a previzibilității normei juridice, în speță a noțiunilor de „considerabil” și „esențial” la producerea daunelor, or, formularea art.242 al.2 Cod Contravențional RM folosind noțiunea de „deteriorare considerabilă” de fapt ar putea fi înțeleasă ca cauzarea de daune victimei contravenției. În aceeași ordine de idei, Codul Contravențional RM nu conține reglementarea noțiunilor de daune considerabile sau esențiale, reglementarea conținându-se doar la art.126 Cod Penal RM, de asemenea nu conține reglementarea noțiunii de „deteriorare considerabilă a bunului”.

5.7 Repararea daunelor în cazul răspunderii delictuale se realizează după aceleași reguli - atât în cazul infracțiunilor, cât și în cazul contravențiilor. Totodată, contravenția este o faptă - acțiune sau inacțiune, cu un grad de pericol mai redus ca infracțiunea, iar reglementarea insuficientă a condițiilor în care fapta se consideră prejudiciabilă contravențional. În speță, presupune riscul instituirii arbitrale a răspunderii contravenientului, fapt ce în mod automat îi lezează părții dreptul la un proces și eventual o sancțiune echitabilă, individualizată corect. Consideră că utilizarea în legea contravențională a unor noțiuni confuze de calificare a daunei cauzate prin contravenție - alternativ celor reglementate prin legea penală, vine în contradicție cu principiile constituționale de accesibilitate a normei legale și aplicării ei uniforme. În special, consideră că se aduce atingere capacității persoanei de a-și adapta comportamentul în vederea neîncălării legii, prin cunoașterea certă a drepturilor și îndatoririlor, ce face ca norma contestată să nu corespundă. Consideră, că formularea utilizată la art.242 al.2 Cod Contravențional RM „sau deteriorarea considerabilă...” nu corespunde principiului previzibilității normei legale, deoarece în opinia sa, *de facto*, ar substitui noțiunea de prejudiciu/pagubă/daună, fapt ce nu permite de a confirma că această normă fără interpretare suplimentară prin prisma sau coroborat cu alte norme juridice, extensiv și verosimil defavorabil, este simplă și accesibilă.

5.8 De asemenea, au opinat că actul de protecție din formularea dată este îndreptat spre calitățile cantitative și calitative ale bunului material (care apriori nu poate fi titular de drepturi și obligații), și nu spre drepturile patrimoniale protejate de lege ale persoanei ce se pretinde prejudiciate, contrar sensului art.2 Cod Contravențional RM. *Spre exemplu, un drum cu o lungime de 100 km și lățime de 12 metri a fost deteriorat în urma unui accident rutier pe o porțiune de 3 metri pătrați, reparația căreia este costisitoare. Va putea fi considerată aceasta o daună considerabilă adusă administratorului drumului sau reieșind din mărirea părții carosabile și a substratului întregului bun, deteriorarea drumului nu va fi considerabilă?*

5.9 Au accentuat, că noțiunea de „deteriorare considerabilă în speță, a fost și urmează a fi aplicată prin analogie noțiunii de „daună considerabilă”, dat fiind că o reglementare distinctă Codul Contravențional RM nu conține și ține exclusiv de aprecierea subiectivă a pretinsei părți

vătămate sau victime, așa cum a fost reținută inițial de agentul constatator. Accentuează, că aplicarea prin analogie a legii contravenționale este interzisă, conform art.5 al.2 Cod Contravențional RM. Pe de altă parte, aplicarea normei respective vine să încalce dreptul constituțional a lui Lungu Nicolae la prezumția nevinovăției, conform art.21 și 54 a Constituției RM, dat fiind că garanțiile necesare apărării sale sînt limitate de aprecierea subiectivă a victimei/proprietarului/administratorului a deteriorării considerabile a bunului, declarată cu bună sau rea-credință, ce exclude „egalitatea armelor” în procesul judiciar.

5.10 În partea ce ține de cuvintele „a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” din sintagma contestată, consideră că ele urmează și depind în totalitate de sensul atribuit cuvintelor „sau deteriorării considerabile”, sînt subsecvente și urmează aceeași soartă. Au exprimat critici și în privința sintagmei „a altor instalații sau bunuri” prin prisma art.9 al.2 a Constituției RM și pct.3 și 4 din Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărîrea Guvernului RM nr.357 din 13.05.2009, deoarece nu este clar dacă deteriorarea *altor instalații sau bunuri* amplasate neregulamentar, care crează neîntemeiat obstacole circulației rutiere, ar trebui să instituie răspunderea pentru producerea accidentului rutier și deteriorarea mijlocului de transport ce se deplasează regulamentar, anume administratorului instalațiilor și bunurilor, și nu conducătorului auto.

5.11 Consideră, că prin nereglementarea clară a faptei contravenționale, soldate cu prejudicii materiale, a subiectului responsabil, prin existența unor calificări actuale confuze, norma legală ce a fost și urmează a fi aplicată la calificarea juridică a faptei imputate lui Lungu Nicolae - sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” de la art.242 al.2 Cod Contravențional RM nu corespunde exigențelor art.7, 9 al.2, 21, 23 al.2 și 54 a Constituției RM, iar în cumul - nu i se poate asigura dreptul la un proces echitabil, contrar art.20 al.1 a Constituției RM.

5.12 Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art.135 a Constituției RM, a solicitat: admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate; a sesiza Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 al.2 Cod Contravențional a Republicii Moldova, în vederea corespunderii normelor constituționale prevăzute la art.7, 9 al.2. 20 al.1. 21, 23 al.2 și 54 a Constituției Republicii Moldova.

6. *Contravenientul Lungu Nicolae* în ședința instanței de judecată a susținut cererea înaintată de avocatul acestuia și a solicitat sesizarea Curții Constituționale în privința verificării controlului constituționalității sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 al.2 Cod Contravențional.

7. *Agentul constatator Sergiu Cemurtan și reprezentantul victimei SRL "Serj-Cafe" - Olga Leonova* s-au expus asupra respingerii cererii depuse de avocatul Valentin Fediuc, în vederea sesizării Curții Constituționale a RM cu exercitarea controlului constituționalității sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 al.2 Cod Contravențional.

Aprecierea instanței de judecată:

8. Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind sesizarea Curții Constituționale pentru a supune controlului constituționalității sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 alin.(2) Cod Contravențional, întemeiată și o va admite din următoarele considerente:

9. În conformitate cu dispoziția art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, ”Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine

prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.”

10. Potrivit art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție ”.

11. Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(1) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(1) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

12. La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

13. După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

14. Or, obiectul excepției de neconstituționalitate invocat supra îl constituie sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 alin.(2) Cod Contravențional, care intră în categoria actelor menționate la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces contravențional - avocatul, Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae.

15. Totodată instanța de judecată conchide că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care să aibă ca obiect prevederile stipulate.

Mai mult decât atât normele procesuale invocate drept neconstituționale de către avocatul, Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae urmează a fi aplicate la examinarea prezentei cauze contravenționale în instanța de fond.

16. În acest context, notăm că în speță sunt întrunite condițiile legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a

încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 alin.(2) Cod Contravențional.

17.Totodată, instanța de judecată consideră necesar a dispune suspendarea examinării contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018, pînă la exercitarea, de către Curtea Constituțională, a controlului constituționalității sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” din articolul 242 alin.(2) a Codului Contravențional al Republicii Moldova.

18.Sintetizînd circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018.

Se ridică excepția de neconstituționalitate la sesizarea depusă de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae, pentru verificarea constituționalității sintagmei din art.242 alin.(2) Cod contravențional și anume „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” sub aspectul corespunderii cu prevederile art.7, 9 alin.(2), 20 alin.(1), 21, 23 alin.(2), 54 din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea contestației depuse de Lungu Nicolae împotriva deciziei agentului constatator din cadrul SDAR al SSTCR al Direcției de Poliție a mun. Chișinău al Inspectoratului General al Poliției, Sergiu Cemurtan din 09 ianuarie 2018 pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra sesizării înaintate.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul Valentin Fediuc în numele contravenientului Lungu Nicolae, pentru verificarea constituționalității sintagmei din art.242 alin.(2) Cod contravențional și anume „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri”.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Maria Frunze

Avocat Fediuc Valentin
în interesele cet.Lungu Nicolae,
acuzat de comiterea contravenției
prevăzute de art.242 al.2 CC RM

Cerere

Privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

Obiectul sesizării:

Verificarea constituționalității sintagmei „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” din articolul 242 alineat 2 a Codului Contravențional al Republicii Moldova.

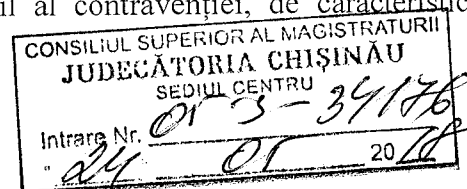
Circumstanțele litigiului examinat de către instanța de judecată:

Pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Centru, sub președinția judecătorului M.Frunze se examinează cauza contravențională nr.12-5r-6043-31012018, în privința cet.Lungu Nicolae, fiindu-i imputată comiterea contravenției prevăzute de art.242 al.2 al Codului Contravențional al Republicii Moldova (în continuare Cod Contravențional RM) – încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri. Cauza contravențională a fost dedusă judecării în urma contestației depuse de Lungu Nicolae asupra procesului-verbal cu privire la contravenție MAI03908613 din 09.01.2018, întocmit în privința sa de agentul constator al SSIAAN al SSTCR al DP m.Chișinău S.Cemurtan, indicându-se fapta: cet.Lungu Nicolae deplasându-se cu spatele la volanul a/m de model Toyota Corolla cu n/î CHBH – 454 a tamponat panoul din sticlă care aparține SRL „Serj Cafe 74” pe care l-a deteriorat. Calificarea juridică a faptei contravenționale conform art.242 al.2 Cod Contravențional RM s-a întemeiat pe declarația pretinsei victime că deteriorarea bunului a fost considerabilă. Alte dovezi în susținerea calificativului de „deteriorare considerabilă” nu au fost administrate de agentul constator și nici nu s-a făcut trimitere la norma care definește calificativul de „deteriorare considerabilă”. Astfel norma legală contestată a fost aplicată de agentul constator și urmează a fi aplicată de instanța de judecată la examinarea în fond a cauzei, în vederea stabilirii existenței culpei lui Lungu Nicolae în comiterea contravenției prevăzute de art.242 al.2 Cod Contravențional RM, cu deciderea în privința aplicării sancțiunii.

Cum rezultă din norma legală citată, pentru ca să fie aplicabilă speței, urmează a fi dovedit caracterul considerabil al deteriorărilor cauzate bunurilor în urma accidentului rutier. În cazul necontestării deciziei agentului constator, persoana rămîne trasă la răspundere contravențională conform normei nominalizate.

Expunerea pretinsei încălcări sau a pretinselor încălcări ale Constituției, precum și a argumentelor aduse în sprijinul acestor afirmații:

Potrivit art.5 al.2 Cod Contravențional al Republicii Moldova interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise. Potrivit art.10 Cod Contravențional RM constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracțiunea, săvîrșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Potrivit art.41 al.1 Cod Contravențional RM sancțiunea contravențională se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante.

Potrivit art.126 al.2 Cod Penal RM caracterul considerabil sau esențial al daunei se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru vicitmă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Potrivit art.1 al. art.7 a Constituției Republicii Moldova (în continuare Constituția RM) Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică. Potrivit art.9 al.2 a Constituției RM proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului. Potrivit art.20 al.1 a Constituției RM orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Potrivit art.21 a Constituției RM orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Potrivit art.23 al.2 a Constituției RM statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. Potrivit art.54 al.3 a Constituției RM prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Prin Hotărîrea Curții Constituționale nr.27 din 27.06.2017 la pct.96-98, 101, 102 s-a statuat: daunele în proporții mici, care determină atragerea la răspundere în temeiul Codului contravențional (art.18), constituie daunele care la momentul săvârșirii contravenției nu depășesc 20% din *cuantumul salariului* mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii faptei. Curtea constată că, potrivit prevederilor legale enunțate, daunele care se înscriu în limitele dintre daunele în proporții mici și daunele în proporții mari urmează a fi încadrate, după caz, ca fiind esențiale sau considerabile. În același timp, Curtea observă că legiuitorul a instituit la art. 126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între daune „*considerabile*” și daune „esențiale”, care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială. Prin urmare, ținând cont de faptul că sarcina de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei revine legiuitorului, Curtea consideră necesar să emită o Adresă către Parlament în vederea stabilirii în legea penală a unui prag valoric **al daunelor considerabile și esențiale** pentru excluderea estimărilor subiective. Totodată, pînă la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile, mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.

Considerăm, că Hotărîrea Curții Constituționale nr.22 din 27.06.2017 prin motivarea soluțiilor date, a oferit explicații cu privire la modul de determinare a previzibilității normei juridice, în speță a noțiunilor de „considerabil” și „esențial” la producerea daunelor, or, formularea art.242 al.2 Cod Contravențional RM folosind noțiunea de „deteriorare considerabilă” de fapt ar putea fi înțeleasă ca cauzarea de daune victimei contravenției. În aceeași ordine de idei, Codul Contravențional RM nu conține reglementarea noțiunilor de daune considerabile sau esențiale, reglementarea conținîndu-se doar la art.126 Cod Penal RM; deasemeni, nu conține reglementarea noțiunii de „deteriorare considerabilă a bunului”.

Repararea daunelor în cazul răspunderii delictuale se realizează după aceleași reguli – atît în cazul infracțiunilor, cît și în cazul contravențiilor. Totodată, contravenția este o faptă – acțiune sau inacțiune, cu un grad de pericol mai redus ca infracțiunea, iar reglementarea insuficientă a condițiilor în care fapta se consideră prejudiciabilă contravențional, în speță, presupune riscul instituirii arbitrale a răspunderii contravenientului, fapt ce în mod automat îi lezează părții dreptul la un proces și eventual o sancțiune echitabilă, individualizată corect. Considerăm că utilizarea în legea contravențională a unor noțiuni confuze de calificare a daunei cauzate prin contravenție – alternativ celor reglementate prin legea penală, vine în contradicție cu principiile constituționale de accesibilitate a normei legale și aplicării ei uniforme. În special, considerăm că

se aduce atingere capacității persoanei de a-și adapta comportamentul în vederea neîncălării legii, prin cunoașterea certă a drepturilor și îndatoririlor, ce face ca norma contestată să nu corespundă, în opinia noastră, art.23 al.2 și 54 a Constituției RM. Considerăm, că formularea utilizată la art.242 al.2 Cod Contravențional RM „sau deteriorarea considerabilă ...” nu corespunde principiului previzibilității normei legale, deoarece în opinia noastră, *de facto*, ar substitui noțiunea de prejudiciu/pagubă/daună, fapt ce nu permite de a confirma că această normă fără interpretare suplimentară prin prizma sau coroborat cu alte norme juridice, extensiv și verosimil defavorabil, este simplă și accesibilă.

Deasemeni, opinăm că actul de protecție din formularea dată este îndreptat înspre calitățile cantitative și calitative ale bunului material (care apriori nu poate fi titular de drepturi și obligații), și nu înspre drepturile patrimoniale protejate de lege ale persoanei ce se pretinde prejudiciate, contrar sensului art.2 Cod Contravențional RM. *Spre exemplu, un drum cu o lungime de 100 km și lățime de 12 metri a fost deteriorat în urma unui accident rutier contravențional pe o porțiune de 3 metri pătrați, reparația căreia este costisitoare. Va putea fi considerată aceasta o daună considerabilă adusă administratorului drumului sau reieșind din mărimea părții carosabile și a substratului întregului bun, deteriorarea drumului nu va fi considerabilă?*

Ținem să accentuăm, că noțiunea de „deteriorare considerabilă ...”, în speță, a fost și urmează a fi aplicată prin analogie noțiunii de „daună considerabilă”, dat fiind că o reglementare distinctă Codul Contravențional RM nu conține și ține exclusiv de aprecierea subiectivă a pretinsei părți vătămate sau victime, așa cum a fost reținută inițial de agentul constator. Accentuăm, că aplicarea prin analogie a legii contravenționale este interzisă, conform art.5 al.2 Cod Contravențional RM. Pe de altă parte, aplicarea normei respective vine să încalce dreptul constituțional a lui Lungu Nicolae la prezumția nevinovăției, conform art.21 și 54 a Constituției RM, dat fiind că garanțiile necesare apărării sale sînt limitate de aprecierea subiectivă a victimei/proprietarului/administratorului a deteriorării considerabile a bunului, declarată cu bună sau rea-credință, ce exclude „egalitatea armelor” în procesul judiciar.

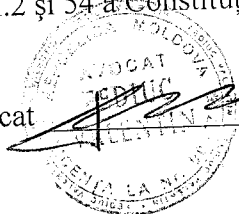
În partea ce ține de cuvintele „a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” din sintagma contestată, considerăm că ele urmează și depind în totalitate de sensul atribuit cuvintelor „sau deteriorării considerabile”, sînt subsecvente și urmează aceeași soartă. Ținem să exprimăm critici și în privința sintagmei „a altor instalații sau bunuri” prin prizma art.9 al.2 a Constituției RM și pct.3 și 4 din Regulamentul Circulației Rutiere aprobat prin Hotărîrea Guvernului RM nr.357 din 13.05.2009, deoarece nu este clar dacă deteriorarea *altor instalații sau bunuri* amplasate neregulamentar, care crează neîntemeiat obstacole circulației rutiere, ar trebui să instituie răspunderea pentru producerea accidentului rutier și deteriorarea mijlocului de transport ce se deplasează regulamentar, anume administratorului instalațiilor și bunurilor, și nu conducătorului auto.

Considerăm, că prin nereglementarea clară a faptei contravenționale, soldate cu prejudicii materiale, a subiectului responsabil, prin existența unor calificări actual confuze, norma legală ce a fost și urmează a fi aplicată la calificarea juridică a faptei imputate lui Lungu Nicolae – sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau bunuri” de la art.242 al.2 Cod Contravențional RM nu corespunde exigențelor art.7, 9 al.2, 21, 23 al.2 și 54 a Constituției RM, iar în cumul - nu i se poate asigura dreptul la un proces echitabil, contrar art.20 al.1 a Constituției RM.

Reieșind din cele expuse mai sus, în temeiul art.135 a Constituției RM, **solicit:**

1. admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;
2. a sesiza Curtea Constituțională pentru a supune controlului constituționalității sintagma „sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri” din art.242 al.2 Cod Contravențional a Republicii Moldova, în vederea corespunderii normelor constituționale prevăzute la art.7, 9 al.2, 20 al.1, 21, 23 al.2 și 54 a Constituției Republicii Moldova.

Avocat

Fediuc Valentin